KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 5.6.2013
COM(2013) 345 final

2013/0190 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie przyjęcia przez Łotwę euro w dniu 1 stycznia 2014 r.

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

W dniu 3 maja 1998 r. Rada zdecydowała, że Belgia, Niemcy, Hiszpania, Francja, Irlandia, Włochy, Luksemburg, Niderlandy, Portugalia, Austria i Finlandia spełniły warunki konieczne do przyjęcia euro z dniem 1 stycznia 1999 r. Dania i Zjednoczone Królestwo skorzystały z przyznanej im możliwości nieprzystąpienia do unii walutowej i w związku z tym nie zostały poddane ocenie przez Radę. Grecja i Szwecja zostały uznane przez Radę za państwa członkowskie objęte derogacją. Dnia 19 czerwca 2000 r. Rada zdecydowała, że Grecja spełniła warunki konieczne do przyjęcia euro z dniem 1 stycznia 2001 r. Kraje, które przystąpiły do Unii Europejskiej w dniu 1 maja 2004 r. (Cypr, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Republika Czeska, Słowacja, Słowenia i Węgry), stały się państwami członkowskimi objętymi derogacją zgodnie z art. 4 odpowiedniego Aktu przystąpienia. Dnia 11 lipca 2006 r. Rada zdecydowała, że Słowenia spełniła warunki konieczne do przyjęcia euro z dniem 1 stycznia 2007 r. Bułgaria i Rumunia, które przystąpiły do Unii Europejskiej w dniu 1 stycznia 2007 r., stały się państwami członkowskimi objętymi derogacją zgodnie z art. 5 odpowiedniego Aktu przystąpienia. Dnia 10 lipca 2007 r. Rada zdecydowała, że Cypr i Malta spełniły warunki konieczne do przyjęcia euro z dniem 1 stycznia 2008 r. Dnia 8 lipca 2008 r. Rada zdecydowała, że Słowacja spełniła warunki konieczne do przyjęcia euro z dniem 1 stycznia 2009 r. Dnia 13 lipca 2010 r. Rada zdecydowała, że Estonia spełniła warunki konieczne do przyjęcia euro z dniem 1 stycznia 2011 r. Chorwacja przystąpi do Unii Europejskiej w dniu 1 lipca 2013 r. i stanie się państwem członkowskim objętym derogacją zgodnie z art. 5 Aktu przystąpienia.

Art. 140 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („Traktat”) stanowi, że przynajmniej raz na dwa lata lub na wniosek państwa członkowskiego objętego derogacją Komisja i Europejski Bank Centralny (EBC) składają Radzie sprawozdania na temat postępów dokonanych przez państwa członkowskie objęte derogacją w wypełnianiu ich zobowiązań w zakresie urzeczywistnienia unii gospodarczej i walutowej. Na podstawie własnego sprawozdania oraz sprawozdania EBC Komisja może przedłożyć Radzie wniosek dotyczący decyzji Rady, podejmowanej zgodnie z procedurą określoną w art. 140 ust. 2 Traktatu, w sprawie uchylenia derogacji w stosunku do państw członkowskich, które spełniają konieczne warunki.

Ostatnie okresowe sprawozdania z konwergencji zostały przyjęte przez Komisję i EBC w maju 2012 r. Dnia 5 marca 2013 r. Łotwa złożyła wniosek o przeprowadzenie kolejnej oceny konwergencji, w celu wprowadzenia euro w dniu 1 stycznia 2014 r. w przypadku uchylenia derogacji. W odpowiedzi na ten wniosek Komisja i EBC przygotowały sprawozdania oceniające poziom konwergencji Łotwy.

Przedstawione przez Komisję sprawozdanie z konwergencji z 2013 r. dotyczące Łotwy zostało przyjęte przez kolegium w dniu 5 czerwca 2013 r. EBC przyjął swoje sprawozdanie w dniu 3 czerwca. Sprawozdania obejmują analizę zgodności przepisów krajowych Łotwy, w szczególności statutu jej krajowego banku centralnego, z art. 130 i 131 Traktatu oraz ze Statutem ESBC i EBC. Określono w nich również, analizując spełnienie kryteriów konwergencji i uwzględniając szereg innych czynników wymienionych w art. 140 ust. 1 akapit ostatni Traktatu, czy osiągnięty został wysoki poziom trwałej konwergencji.

W swoim sprawozdaniu z konwergencji Komisja stwierdza, że Łotwa spełnia warunki przyjęcia euro.

Na podstawie własnego sprawozdania oraz sprawozdania EBC Komisja przyjęła załączony wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie uchylenia derogacji w stosunku do Łotwy z dniem 1 stycznia 2014 r.

2. WYNIKI KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCENA SKUTKÓW

W ramach Komitetu Ekonomiczno-Finansowego, Rady ECOFIN i Eurogrupy regularnie prowadzone są dyskusje z państwami członkowskimi na różne tematy dotyczące wyzwań w zakresie polityki gospodarczej w tych państwach. Obejmują one nieformalne rozmowy na temat kwestii szczególnie istotnych w kontekście przygotowań do ostatecznego wejścia do strefy euro (w tym strategii w zakresie kursu wymiany). Dialog z naukowcami i innymi zainteresowanymi grupami ma miejsce w ramach konferencji i seminariów oraz w trybie doraźnym.

Rozwój sytuacji gospodarczej w strefie euro i państwach członkowskich jest oceniany w ramach różnych procedur koordynacji i nadzorowania polityki gospodarczej (w szczególności na mocy art. 121 Traktatu), jak również w kontekście regularnie prowadzonych przez Komisję monitorowania i analizy rozwoju sytuacji w danym kraju i całej strefie (w tym prognoz, regularnych serii wydawniczych, informacji przekazywanych Komitetowi Ekonomiczno-Finansowemu, Radzie ECOFIN i Eurogrupie). Zgodnie z zasadą proporcjonalności i dotychczasową praktyką Komisja proponuje, aby nie sporządzać formalnej oceny skutków.

3. ASPEKTY PRAWNE WNIOSKU

3.1. Podstawa prawna

Podstawę prawną niniejszego wniosku stanowi art. 140 ust. 2 Traktatu, który określa procedurę dotyczącą podjęcia przez Radę decyzji w sprawie przyjęcia euro i uchylenia derogacji w stosunku do danych państw członkowskich.

W sprawie wniosku Komisji Rada stanowi po przeprowadzeniu konsultacji z Parlamentem Europejskim, po dyskusji w Radzie Europejskiej i po otrzymaniu zalecenia od kwalifikowanej większości członków Rady reprezentujących państwa członkowskie, których walutą jest euro.

3.2. Pomocniczość i proporcjonalność

Niniejszy wniosek wchodzi w zakres wyłącznych kompetencji Unii. Zasada pomocniczości nie ma zatem zastosowania.

Niniejsza inicjatywa nie wykracza poza zakres konieczny do osiągnięcia jej celów, a zatem jest zgodna z zasadą proporcjonalności.

3.3. Wybór instrumentów prawnych

Decyzja jest jedynym właściwym instrumentem prawnym zgodnie z art. 140 ust. 2 Traktatu.

4. WPŁYW NA BUDŻET

Wniosek nie ma wpływu na budżet Unii.

2013/0190 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie przyjęcia przez Łotwę euro w dniu 1 stycznia 2014 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 140 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając sprawozdanie Komisji Europejskiej[1],

uwzględniając sprawozdanie Europejskiego Banku Centralnego[2],

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając dyskusję w Radzie Europejskiej,

uwzględniając zalecenie członków Rady reprezentujących państwa członkowskie, których walutą jest euro,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Trzeci etap unii gospodarczej i walutowej („UGW") rozpoczął się dnia 1 stycznia 1999 r. Rada, zebrana w Brukseli w dniu 3 maja 1998 r. w składzie szefów państw lub rządów, zdecydowała, że Belgia, Niemcy, Hiszpania, Francja, Irlandia, Włochy, Luksemburg, Niderlandy, Austria, Portugalia i Finlandia spełniły warunki konieczne do przyjęcia euro z dniem 1 stycznia 1999 r.[3]

(2) Decyzją 2000/427/WE[4] Rada zdecydowała, że Grecja spełniła warunki konieczne do przyjęcia euro z dniem 1 stycznia 2001 r. Decyzją 2006/495/WE[5] Rada zdecydowała, że Słowenia spełniła warunki konieczne do przyjęcia euro z dniem 1 stycznia 2007 r. Decyzjami 2007/503/WE[6] i 2007/504/WE[7] Rada zdecydowała, że Cypr i Malta spełniły warunki konieczne do przyjęcia euro z dniem 1 stycznia 2008 r. Decyzją 2008/608/WE[8] Rada zdecydowała, że Słowacja spełniła warunki konieczne do przyjęcia euro. Decyzją 2010/416/WE[9] Rada zdecydowała, że Estonia spełniła warunki konieczne do przyjęcia euro.

(3) Zgodnie z pkt 1 Protokołu w sprawie niektórych postanowień dotyczących Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej załączonego do

---

1

2

3 Decyzja 1998/317/WE (Dz.U. L 139 z 11.5.1998, s. 30).

4 Dz.U. L 167 z 7.7.2000, s. 19.

5 Dz.U. L 195 z 15.7.2006, s. 25.

6 Dz.U. L 186 z 18.7.2007, s. 29.

7 Dz.U. L 186 z 18.7.2007, s. 32.

8 Dz.U. L 195 z 24.7.2008, s. 24.

9 Dz.U. L 196 z 28.7.2010, s. 24.

Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską („Traktat WE") Zjednoczone Królestwo powiadomiło Radę, że nie zamierza przejść do trzeciego etapu UGW z dniem 1 stycznia 1999 r. Od tego czasu powiadomienie to nie zostało zmienione. Zgodnie z pkt 1 Protokołu w sprawie niektórych postanowień dotyczących Danii załączonego do Traktatu WE oraz zgodnie z decyzją podjętą przez szefów państw lub rządów w Edynburgu w grudniu 1992 r. Dania powiadomiła Radę, że nie zamierza uczestniczyć w trzecim etapie UGW. Dania nie złożyła wniosku o rozpoczęcie procedury, o której mowa w art. 140 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („Traktat").

(4) Na mocy decyzji 98/317/WE Szwecja jest objęta derogacją w rozumieniu art. 139 ust. 1 Traktatu. Zgodnie z art. 4 Aktu przystąpienia z 2003 r.[10] Republika Czeska, Łotwa, Litwa, Węgry i Polska są objęte derogacją w rozumieniu art. 139 ust. 1 Traktatu. Zgodnie z art. 5 Aktu przystąpienia z 2005 r.[11] Bułgaria i Rumunia są objęte derogacją w rozumieniu art. 139 ust. 1 Traktatu. Zgodnie z art. 5 Aktu przystąpienia[12] Chorwacja jest objęta derogacją w rozumieniu art. 139 ust. 1 Traktatu.

(5) Europejski Bank Centralny („EBC") został utworzony dnia 1 lipca 1998 r. Europejski system walutowy został zastąpiony mechanizmem kursowym, którego ustanowienie zostało uzgodnione rezolucją Rady Europejskiej z dnia 16 czerwca 1997 r. w sprawie utworzenia mechanizmu kursów walut w trzecim etapie unii gospodarczej i walutowej[13]. Funkcjonowanie mechanizmu kursowego w trzecim etapie unii gospodarczej i walutowej (ERM II) zostało określone w porozumieniu z dnia 16 marca 2006 r. pomiędzy Europejskim Bankiem Centralnym a krajowymi bankami centralnymi państw członkowskich spoza strefy euro określającym procedury operacyjne mechanizmu kursowego w trzecim etapie unii gospodarczej i walutowej[14].

(6) Art. 140 ust. 2 Traktatu określa procedurę uchylenia derogacji w stosunku do państw członkowskich, których to dotyczy. Przynajmniej raz na dwa lata lub na wniosek państwa członkowskiego objętego derogacją Komisja i EBC składają sprawozdania Radzie zgodnie z procedurą określoną w art. 140 ust. 1 Traktatu. Dnia 5 marca 2013 r. Łotwa złożyła formalny wniosek o przeprowadzenie oceny poziomu konwergencji.

(7) Przepisy krajowe państw członkowskich, w tym statuty krajowych banków centralnych, należy w razie potrzeby dostosować w celu zapewnienia zgodności z art. 130 i 131 Traktatu oraz ze Statutem Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego („Statut ESBC i EBC"). Sprawozdania Komisji i EBC zawierają szczegółową ocenę zgodności przepisów prawa Łotwy z art. 130 i 131 Traktatu oraz ze Statutem ESBC i EBC.

(8) Zgodnie z art. 1 Protokołu nr 13 w sprawie kryteriów konwergencji, o których mowa w art. 140 Traktatu, kryterium stabilności cen, o którym mowa w art. 140 ust. 1 tiret pierwsze Traktatu, oznacza, że państwo członkowskie osiągnęło trwały poziom stabilności cen, a średnia stopa inflacji, odnotowana w ciągu jednego roku poprzedzającego ocenę, nie przekracza o więcej niż 1,5 punktu procentowego stopy inflacji w trzech państwach członkowskich o najbardziej stabilnych cenach. Na potrzeby kryterium stabilności cen inflacja jest mierzona za pomocą

[10] Dz.U. L 236 z 23.9.2003, s. 33.
[11] Dz.U. L 157 z 21.6.2005, s. 203.
[12] Dz.U. L 112 z 24.4.2012, s. 21.
[13] Dz.U. C 236 z 2.8.1997, s. 5.
[14] Dz.U. C 73 z 25.3.2006, s. 21. Porozumienie zmienione porozumieniem z dnia 14 grudnia 2007 r. (Dz.U. C 319 z 29.12.2007, s. 7).

zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych zdefiniowanych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 2494/95 z dnia 23 października 1995 r. dotyczącym zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych[15]. W celu oceny, czy kryterium stabilności cen zostało spełnione, inflacja w poszczególnych państwach członkowskich jest mierzona jako procentowa zmiana średniej arytmetycznej 12 wskaźników miesięcznych w stosunku do średniej arytmetycznej 12 wskaźników miesięcznych w poprzednim okresie. W sprawozdaniach Komisji i EBC jako wartość referencyjna przyjęta została zwykła średnia arytmetyczna stóp inflacji trzech państw członkowskich o najbardziej stabilnych cenach powiększona o 1,5 punktu procentowego. Wyliczono, że w okresie jednego roku do kwietnia 2013 r. włącznie wartość referencyjna inflacji wynosiła 2,7 %; trzema państwami członkowskimi o najbardziej stabilnych cenach były Szwecja, Łotwa i Irlandia, ze stopami inflacji wynoszącymi odpowiednio 0,8 %, 1,3 % i 1,6 %. Uzasadnione jest wykluczenie z grupy państw o najbardziej stabilnych cenach tych państw, których stopa inflacji nie może zostać uznana za miarodajną wartość referencyjną dla innych państw członkowskich. Państwa, których wykluczenie jest uzasadnione, zostały wymienione w sprawozdaniach z konwergencji z 2004 i 2010 r. W obecnej sytuacji uzasadnione jest wykluczenie z grupy państw o najbardziej stabilnych cenach Grecji, gdyż jej stopa i profil inflacji znacznie odbiegają od średniej w strefie euro, co wynika w głównej mierze z konieczności dokonania szeroko zakrojonych dostosowań, a także wyjątkowej sytuacji greckiej gospodarki; uwzględnienie tego kraju miałoby nadmierny wpływ na wartość referencyjną, a tym samym na rzetelność tego kryterium[16].

(9) Zgodnie z art. 2 Protokołu nr 13 kryterium sytuacji finansów publicznych, o którym mowa w art. 140 ust. 1 tiret drugie Traktatu, oznacza, że w momencie oceny państwo członkowskie nie jest objęte decyzją Rady podjętą zgodnie z art. 126 ust. 6 Traktatu, stwierdzającą istnienie nadmiernego deficytu.

(10) Zgodnie z art. 3 Protokołu nr 13 kryterium udziału w mechanizmie kursowym europejskiego systemu walutowego, o którym mowa w art. 140 ust. 1 tiret trzecie Traktatu, oznacza, że państwo członkowskie utrzymywało normalne granice wahań przewidziane w mechanizmie kursowym (ERM) europejskiego systemu walutowego bez poważnych napięć przynajmniej przez dwa lata przed dokonaniem oceny. W szczególności przez ten sam okres państwo członkowskie nie mogło zdewaluować z własnej inicjatywy dwustronnego centralnego kursu swojej waluty wobec euro. Od dnia 1 stycznia 1999 r. punkt odniesienia dla oceny spełnienia kryterium kursu wymiany stanowi mechanizm kursowy ERM II. Oceniając spełnienie tego kryterium w swoich sprawozdaniach, Komisja i EBC zbadały okres dwóch lat do dnia 16 maja 2013 r.

(11) Zgodnie z art. 4 Protokołu nr 13 kryterium konwergencji stóp procentowych, o którym mowa w art. 140 ust. 1 tiret czwarte Traktatu, oznacza, że w ciągu jednego roku przed dokonaniem oceny państwo członkowskie posiadało średnią nominalną długoterminową stopę procentową nieprzekraczającą więcej niż o dwa punkty procentowe stopy procentowej trzech państw członkowskich o najbardziej stabilnych cenach. Na potrzeby kryterium konwergencji stóp procentowych wykorzystano

[15] Dz.U. L 257 z 27.10.1995, s. 1. Rozporządzenie zmienione rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 284 z 31.10.2003, s. 1) oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 596/2009.

[16] W kwietniu 2013 r. 12-miesięczna średnia stopa inflacji w Grecji wyniosła 0,4 %, a w strefie euro 2,2 %, przy czym rozbieżność między tymi wartościami ma się powiększyć w nadchodzących miesiącach.

porównywalne stopy procentowe referencyjnych dziesięcioletnich obligacji skarbowych. Aby ocenić, czy kryterium konwergencji stóp procentowych zostało spełnione, w sprawozdaniach Komisji i EBC jako wartość referencyjną przyjęto zwykłą średnią arytmetyczną nominalnych długoterminowych stóp procentowych trzech państw członkowskich o najbardziej stabilnych cenach powiększoną o dwa punkty procentowe. Obliczona w ten sposób wartość referencyjna dla okresu jednego roku do kwietnia 2013 r. włącznie wyniosła 5,5 %

(12) Zgodnie z art. 5 Protokołu nr 13 Komisja dostarcza dane wykorzystywane w bieżącej ocenie spełnienia kryteriów konwergencji. Komisja udostępniła odpowiednie dane na potrzeby przygotowania niniejszego wniosku. Dane budżetowe zostały dostarczone przez Komisję po tym, jak państwa członkowskie złożyły do dnia 1 kwietnia 2013 r. odpowiednie sprawozdania zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 3605/93 z dnia 22 listopada 1993 r. w sprawie stosowania Protokołu w sprawie procedury dla nadmiernego deficytu załączonego do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską[17].

(13) Na podstawie przedłożonych przez Komisję i EBC sprawozdań w sprawie postępów dokonanych przez Łotwę w wypełnieniu zobowiązań w zakresie urzeczywistnienia unii gospodarczej i walutowej stwierdza się, że:

a) przepisy krajowe na Łotwie, w tym statut krajowego banku centralnego, są zgodne z art. 130 i 131 Traktatu i ze Statutem ESBC i EBC;

b) w odniesieniu do spełnienia przez Łotwę kryteriów konwergencji wymienionych w czterech tiret art. 140 ust. 1 Traktatu stwierdza się, że:

– średnia stopa inflacji na Łotwie w okresie jednego roku do kwietnia 2013 r. włącznie wyniosła 1,3 %, a więc znacznie poniżej wartości referencyjnej, i prawdopodobnie utrzyma się poniżej tej wartości w najbliższych miesiącach,

– do końca 2012 r. deficyt budżetowy na Łotwie został w wiarygodny i trwały sposób obniżony do poziomu poniżej 3 % PKB; decyzją 2013/…/UE[18] Rada, stanowiąc na zalecenie Komisji, uchyliła decyzję 2009/591/WE w sprawie istnienia nadmiernego deficytu na Łotwie;

– od dnia 2 maja 2005 r. Łotwa jest członkiem mechanizmu ERM II; w momencie przystąpienia do ERM II władze Łotwy jednostronnie zobowiązały się do utrzymania kursu wymiany łata łotewskiego w przedziale wahań ±1 % wobec kursu centralnego; w ciągu dwóch lat poprzedzających obecną ocenę kurs łata nie odbiegał od kursu centralnego o więcej niż ±1 % i nie odnotowano napięć kursowych;

– w okresie jednego roku do kwietnia 2013 r. długoterminowa stopa procentowa na Łotwie wyniosła średnio 3,8 %, czyli poniżej wartości referencyjnej.

c) W świetle oceny zgodności prawnej i spełnienia kryteriów konwergencji oraz dodatkowych czynników Łotwa spełnia warunki konieczne do przyjęcia euro,

[17] Dz.U. L 332 z 31.12.1993, s. 7. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem Rady (WE) nr 2103/2005 (Dz.U. L 337 z 22.12.2005, s. 1).

[18]

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Łotwa spełnia warunki konieczne do przyjęcia euro. Derogacja w stosunku do Łotwy, o której mowa w art. 4 Aktu przystąpienia z 2003 r., zostaje uchylona ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2014 r.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do państw członkowskich.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja zostaje opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący